

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2023/2024

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Jakub Mazanec
Identifikační číslo studenta: 20825965

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Historické vědy
Studijní obor: Historie/obecné dějiny
ID studia: 626311

Název práce: Cold War Technopolitics: Czechoslovak Hydroexpertise in Africa
Pracoviště práce: Ústav světových dějin (21-USD)
Jazyk práce: angličtina
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: Mgr. Jiří Janáč, Ph.D.
Oponent(i): Dr. Stephan Miescher

Dr. PD Frederik Schulze

Datum obhajoby: 29.01.2024   **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: Předseda komise přivítal přítomné a otevřel obhajobu. Školitel představil kandidáta doktorského studia, kolegu Jakuba Mazance, členům komise a přítomným oponentům a dalším hostům. Stručně vylíčil odborný a intelektuální vývoj studenta, jenž mohl sledovat již během bakalářského a magisterského studia. Popsal také dlouhodobý studentův zájem o témata Studené války, vztahů globálního Severu a Jihu, dějin technologií a environmentálních dějin, která následně vedla k volbě a formulaci tématu pro dizertační projekt, jenž byl přijat. Během doktorského studia kolega Mazanec nadále projevoval vysoké intelektuální a akademické schopnosti, intenzivní zájem o svůj výzkum, zodpovědný přístup, a schopnost překonat řadu překážek, včetně např. důsledků pandemie Covid-19, která vedla k omezením např. z hlediska mobility a výzkumných cest. Následně kandidát představil svůj dizertační výzkum, zabývající se československou hydro-politikou a hydro-expertizou v Africe 60.-8. let 20. století. Shrnul hlavní východiska a cíle výzkumu, a především ústřední argument a závěry své práce. Následně se vyjádřili oponenti práce. První oponent vyzdvihl nesporné kvality předložené dizertace, která přesvědčivě prokázala, a na vhodně zvolených příkladech Ghany, Etiopie a Egypta demonstrovala, důležitou roli Československa v exportu technologické expertizy na globální Jih v kontextu Studené války. Zmínil také některé otázky a náměty, které by bylo dobré rozvinout. Např.: Jak českoslovenští experti aplikovali koloniální diskurs? Jak byli českoslovenští experti přijati a vnímáni ve zkoumaných afrických zemích? Jakou roli hrála kategorie genderu, subjektivita expertů, jejich příslušnost v globální komunitě expertů pro vnímání sebe sama? Druhý oponent rovněž hodnotil

práci velmi pozitivně a vyzdvihnul její vědecký přínos, spočívající především v tom, že rozšiřuje zájem o vztahy mezi Severem a Jihem v období Studené války o roli menších aktérů. Oponent vyzdvihl také formální kvality práce - její logickou strukturu či argumentační jasnost, byť poukázal na některé typografické a jazykové problémy - a širokou heuristickou základnu. Formuloval také některé otázky, např. jak globální Sever, zvláště Západ, vnímal roli Československa? Jak významná byla role Československa ve srovnání s jinými menšími aktéry, např. zeměmi latinské Ameriky či Španělska. Doporučoval také více rozvinout rámec globálních dějin a postkoloniální perspektivy: bylo Československo spíše alternativním aktérem, vymykajícím se eurocentrismu, či naopak jeho součástí? Následně se kandidát vyjádřil k oběma posudkům a položeným otázkám. Přiznal některá pochybení ohledně finální formální úpravy. Pokud jde o gender a koncept maskulinity, podotkl, že se zaměřoval spíše na každodennost expertů, a nikoliv na jejich mužský rozměr. Dále uznal, že výzkum se opíral především o prameny československé provenience, a souhlasil, že práce by mohla být více rozvedena ve směru vnímání československých expertů v lokálních kontextech. Následně byla otevřena obecná rozprava. Jedna z otázek směřovala k tomu, jaká byla vlastně pozice Československa coby exportéra expertů v kontextu Studené války, zda bylo spíše součástí východního bloku nebo reprezentantem globálního Severu. Kandidát se také vrátil k otázkám předloženým oponenty. Především objasnil význam Československa v globálním srovnání, a s ohledem na dlouhodobější historický vývoj (hydro)technologické expertízy. Poukázal také na relativně silné renomé Československa ve světě (technická vyspělost, absence koloniální minulosti atd.), jež umožňovalo získávat zakázky na globálním Jihu. Podle kandidáta je vhodnější vnímat Československo spíše jako aktéra střední velikosti, srovnatelného např. se skandinávskými zeměmi, Švýcarskem či Jugoslávií. Další otázka směřovala ke vztahu mezi faktickou činností expertů, tj. výstavby přehrad, a socialismem jakožto určitým modelem modernizace, jenž měl být v principu odlišný od západního modelu. Podle kandidáta socialismus v praxi fungoval především jako státní rétorika a marketingová strategie, zatímco v očích samotných expertů nehrál významnější roli. Také v rámci výběru expertů pro zahraniční cesty hrály důležitější úlohu kritéria odbornosti či jazykových kompetencí, přestože např. stranická příslušnost patřila k významným kritériím také. Bylo nicméně poukázáno také na různé vnitřní motivace a např. chápání výstavby přehrad jako solidární pomoci. Padnul také návrh podívat se např. na zprávy z delegací zástupců zkoumaných afrických států do Československa, popř. na jejich mediální pokrytí např. v ghanských novinách, za účelem zkoumání, jak byla československá expertíza vnímána v těchto zemích. Komentáře v diskusi poukázaly také na myšlenku, že tradiční ideje modernizace, civilizačního poslání či rozvoje byly často důležitějším rámcem pro většinu aktérů-expertů než vnímání v kategoriích socialismus vs. kapitalismus apod. Následně byla rozprava ukončena.

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.	.....
Členové komise:	Mgr. Jaroslav Ira, Ph.D.	.....
	Mgr. Jiří Janáč, Ph.D.	.....
	PhDr. Jan Koura, Ph.D.	.....